

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Disputationvm De Censuris In Communi,
Excommunicatione, Suspensione, & Interdicto, itemque
de Irregularitate, Tomvs Qvintvs**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, Anno Domini M. DC. XVII.

7 Vtrum per al as act ones contrahatur irreg.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94035](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94035)

immediate ex aliorum actionibus, quia est veluti vniuersalis causa influens cum omnibus militibus, seu applicans omnes causas proximas, & maxime quia in particulari ita gubernatur nauis ad singulos ictus prout necessarium censetur vt habeant effectum. Tertio & simpliciter, iuxta verbaliter potest intelligi textus ille de quocunque bello, quia ibi nulla fit restrictio: de clericis autem, qui in eo inique assistunt, & actiones ibi numeratas peccaminose exercent: non tamen de irregularitate, aut a aliqua poena depositionis ab homine imponenda, vt Panormitanus intellexit, & Abbas etiam antiquus, iuxta proprietatem illorum verborum, De rigore canonico eos credimus puniendos. Hæc autem poena posset ab Episcopo imponi propter grauitatem delicti immiscendi se indebito modo actibus prohibitis, & indecentibus statui clericali, etiam si non sequatur ex illis effectus effundendi sanguinem: secus autem est de irregularitate.

Atque ex dictis sequitur, clericum vel Prælatum Ecclesie, qui dat arma militibus, vt in bello iusto pugnent, non incurrere irregularitatem, etiam si cum illis postea occidant, sicut supra de laicis dictum est, quia in hoc nulla distinctio est inter clericum, & laicum, licet oppositum teneat Syluester Homicidium, 3. questione 6. vericuli. 5. & Angelus Irregularitas, 1. numer. 15. Quod autem diximus, tenet Nauarrus numer. 216. & sequitur euidenter ex dictis, quia eiusdem rationis est dare arma, ac dare consilium, vel voluntatem exhortando. Est autem aduertendum, Nauarrum, & alios in his casibus addere limitationem, nisi arma dentur ex intentione, vt milites occidant. Ego vero intelligo, intentionem mere internam nihil ad hoc operari, intelligendumque id esse quando illa intentio exterius exprimitur dando arma determinate ad homicidia faciendæ, etiam iusta, & ad illa exhortando. Quando autem solum dantur ad strenue pugnandum, vel etiam ad procurandum victoriam, non incurrunt irregularitas etiam si clericus moraliter certus sit de effectu vel etiam si illum desideret: tum quia illud desiderium nihil exterius operatur, vt sit fundamentum irregularitatis, & per se ad illam non sufficit: tum etiam quia tale desiderium ex se iustum est, & includens virtualiter conditionem, si alio modo victoria comparari non potest.

Vltimo loco dicendum supererat de dispensatione huius irregularitatis. Sed quod attinet ad ius commune satis constat ex dictis; solus enim Papa ex iure communi potest in illa dispensare: Dicunt autem communiter Doctores citati hoc ipso quod Papa confert alicui clerico facultatem præliandi in bello, facere illum immunem ab irregularitate etiam si occidat, veluti anticipatam dispensationem ei concedendo. Quod intelligendum est, quando expresse concedit facultatem pugnandi propriis manibus: quia tunc dispensando in substantia legis, dispensat in omnibus annexis. Secus vero est si det tantum facultatem existendi in bello etiam cum armis defensiuis, & offensiuis, nam si aliud non exprimat non censetur absolute concedere vsum illorum sed si necessarius fuerit ad propriam defensionem. De Episcopis vero certum est, non posse in hac irregularitate dispensare ex decreto Concilij Tridentini session. 24. capit. de Reformatione, quia ibi solum conceduntur irregularitates ex delicto; hæc autem non est ex delicto. Quod bene notauit Nauarr. numer. 194.

Dicunt vero aliqui, ex iure antiquo posse Episcopos dispensare in hac irregularitate, si sit occulta. Sed hoc nullo iure probari potest, & ideo reiciendum est, vt etiam aduertit Nauarrus num. 218. in fine. Addendum vero est, eos, qui possunt ex privilegio dispensare in irregularitatibus cum exceptione homicidij voluntarij, posse in hac irregularitate dis-

pensare: quia sub homicidio voluntario non comprehenditur illud, quod iuste fit, quia simpliciter non est homicidium, vt notauit Diuus Thom. 1. 2. D. Thom. question. 88. articulo 6. ad 3. citans Augustinum libr. 1. de Libero arbit. capit. 4. & 5. de quo latius in 2. 2. question. 64. Sunt ergo hæc irregularitates quasi specie diuersæ, & ideo sub exceptione vnus non includitur alia. Quod recte docuit Caietan. verb. Irregularitas, & Corduba in Summa, questione trigesima quarta, & Armilla verb. Irregularitas, num. 13. & sumitur ex Nauarro, & aliis supra. Vnde religiosi medicantes, qui habent privilegia dispensandi cum suis religiosi in omnibus irregularitatibus exceptis irregularitatibus bigamie, & homicidij voluntarij, vt ex compendiis privilegiorum, & ex aliis auctoribus constat, poterunt etiam in hac irregularitate dispensare: de quibus privilegijs latius in proprio opere, Deo bene iuuante, dicere paramus.

SECTIO VII.

Virum per alias actiones contrahatur irregularitas ob defectum lenitatis.

PRAETER actum iudicij, & belli iusti, numerari hic solent irregularitates, quas interdum contrahunt Medici, vel Chirurgi, vel eorum ministri, qui eos adiuuant ad secundum brachium, verbigratia, & infirmarij, qui curam gerunt ægroti, & suis actibus interdum accelerant eius mortem. Nam hi omnes videntur contrahere irregularitatem absque peccato, occasione mortis, aut mutilationis: ergo ob defectum lenitatis.

Dicendum vero est, ex hoc capite nunquam contrahere has personas irregularitatem: Nam loquendo in primis de laicis, si debitam diligentiam, & peritiā adhibeant in suo munere, etiam si mors sequatur, non incurrunt irregularitatem, cap. Ad aures, de Aetate & qualitate. Incurrent autem illam si ex imperitia, aut negligentia, ex eorum actione sequatur mors, illa tamen irregularitas non est ex defectu lenitatis, sed ex delicto, pertinetque ad homicidium casuale, potius quam ad voluntarium. Quæ regula communis est Chirurgis, vt recte notauit Syluester. Homicidium, 2. quest. 13. & 14. & a fortiori etiam extenditur ad eorum ministros, & cooperatores, vt recte Nauarrus num. 218. quia non est peioris conditionis cooperator, quam agens principale. Differentia autem inter hos omnes, ac iudices & ministros eorum, primaria est, quia iura ponunt irregularitatem in vno casu, & non in alio. Huius vero ratio est, quia illorum actio per se ordinatur ad vindictam, & ad sanguinis effusionem: horum vero ad vitæ conseruationem.

Vnde etiam concluditur, eandem regulam seruandam esse cum his qui habent curam infirmorum. Nam, si conuenientem prouidentiam adhibeant, nunquam incurrunt irregularitatem, nisi interueniat culpabilis negligentia, ita vt periculum accelerationis fuerit præuicium, vel præuideri potuerit, & ex notabili negligentia prætermisum fuerit. Quæ est communis sententia Caietani 2. 2. questione 64. articulo 8. Soti 5. de Iusticia, questione 1. articulo 9. Nauarri numer. 29. Tabienæ Irregularitas, 3. numer. 12. & 13. Armillæ numer. 48. Angeli, Homicidium, 2. numero 14. Syluestri questione 11. Maioli libro quinto, capit. 48. §. 1.

Hæc autem omnia eodem modo procedunt in clericis, præterquam in casibus in iure expressis, qualis est in cap. Tuos, de Homicidio, ibi enim prohibetur clericis Chirurgiæ artē exercere, vnde si ex actione eius sequatur mors, etiam si non sequatur ex homicidio.

tur ex culpa eius, sed ex negligentia infirmi, vel alia de causa: nihilominus irregulares fient, quia actio illa eis prohibita est ratione talis periculi, & sub illa conditione de quo supra dictum est, & videri possunt auctores in locis proxime citatis.

DISPUTATIO XLVIII.

De irregularitate, quæ ex infamia contrahitur.

QVAMVIS infamia delictum per se non fit, ex delicto tamen oriri solet: & ideo post irregularitates, quæ ex delictis nascuntur, hanc proxime adiungimus, quæ illis maxime affinis est, quamvis interdum possit sine delicto contrahi. Prius ergo de ipsa infamia videndum est, quid, & quotuplex sit, & unde oriatur: deinde quomodo ex illa irregularitas contrahatur, & quomodo etiam tollenda sit.

SECTIO I.

Quid sit infamia, & quotuplex.

Fama quid.

ONSTAT ex voce ipsa infamiam esse quandam bonæ famæ privationem, vel diminutionem. Est autem fama (quæ absolute dicta in bonam partem accipitur) illa se dignitatis status, vita, & moribus comprobatus, & in nullo diminutus, ut dicitur in l. Cognitionem, ff. de Variis, & extraordinariis criminibus. Infamia ergo erit imminutio huius status, quæ per publicam, malamque opinionem de persona fit: & hæc ipsa sinistra opinio publica est infamia. Unde sicut Augustinus lib. 83. questionum, quæstione 1. definit bonam famam, seu gloriam esse claram notitiam cum laude: ita nos dicere possumus, infamiam esse obscuram notitiam, & reprehensionem, seu vituperationem dignam.

August.

Infamia ex parte materia duplex.

Vnde in primis constat, materiam, circa quam versatur infamia, esse vitium aliquod vel defectum personæ. Ex quo capite duplex potest distingui infamia, ita ut una sit de vitio, quod sit proprium peccatum seu delictum personæ; cuius manifestatio personæ exultimationem diminuit: alia sit de aliis qualitatibus, seu defectibus personæ, quæ sine culpa eius, statum dignitatis eius diminuunt; & utraque ad præsentem considerationem pertinet, quamvis magis prima, ut videbimus.

2. Divisio infamie in legale, & popularem.

Solet autem ulterius distingui in infamiam iuris, & facti, nam de utraque sit mentio in iure. De priori in l. 1. & 3. ff. de His qui notantur infamia, ca. infames, 3. quæstione septima, de posteriori in cap. Licet, de Testibus, cap. Licet, de Probationibus. Ut autem hæc communis distinctio melius exponatur, aliam licet non adeo vulgarem præmitto, qua possumus infamiam dividere in legalem, & communem, seu popularem, vel humanam: quarum prior etiam dici potest infamia iuris, & posterior facti. Quam divisionem sumo ex l. Eam, C. Ex quibus causis infamia oriatur, quæ sic habet, Ea, quæ pater testamenti suo filios increpans scripsit, infames quidem filios iure non facit (ecce infamiam iuris) Sed apud bonos, & graves opinionem eius, qui patri displicuit, onerat (ecce communem infamiam facti.) Legalem ergo infamiam appello illam, quæ ex vi alicuius legis humanæ habet aliquos morales effectus, ratione quorum specialis quædam moralis macula reputatur: & quia in ea ratione completur per institutionem humanam, ideo

1. Eam, C. Ex quibus causis infamia oriatur.

Legalis.

A legalis appellatur: & eodem sensu dici potest infamia iuris quoad suam primænam originem & institutionem. Communis autem seu popularis infamia dicitur opinio quædam, quæ obscurat quidem personæ æstimationem, & aliquo modo vilem eam reddit, non ex vi alicuius legis, quia nullam inde habet institutionem, neque vllum effectum; sed solum ex hominum iudicio, & apprehensione, ideoque dici potest infamia facti, ut verbi gratia, communis opinio de aliquo, quod descendat ex scelerata damnata, si non foueatur aliquo iure habente talem personam suspectam, vel eo titulo inhabilitatem aliquam introducente, erit infamia quædam communis, & humana: si autem accedat talis, erit legalis. Hic ergo esse posset vnus sensus illius communis partitionis infamie iuris, & facti: communiterque hoc sensu accipitur, ut videre licet in Syluestro, & aliis verb. Infamia, & Caltro, ac Penna locis infra citandis, & aliis, quos isti referunt ad infamiam enim facti nullam iuris dispositionem requirere videtur. Sed certe in ordine ad effectus morales, ut nunc de illa loquimur, necessaria est aliqua iuris dispositio, quæ statuat quale crimen sufficiat ad infamiam, quod in præsentem maxime necessarium est, ut videbimus. Et ideo supponimus omnem infamiam, de qua sermo est in præsentem, debere esse legalem, quam iterum diuidemus in iuris, & facti in alio sensu, nam alia diuisio prius necessaria permittenda est.

Tertia diuisio infamie in civilem, & canonicam.

TERCIO ergo diuiditur legalis infamia in civilem, & canonicam, iuxta cap. vltimum de secundis nuptiis, ibi, Legalis infamia, id est, per leges civiles introducta: est enim ibi sermo de infamia, quam lex civilis imponit mulieri, quæ intra annum viduitatis tranlit ad secundas nuptias, quam infamiam ius illud canonicum abstulit. Vnde constat infamiam iuris civilis, per se distinctam esse ab infamia iuris canonici. Quanquam verum sit infamiam iuris civilis, quæ per ius canonicum expresse sublata non est, etiam esse infamiam canonicam, ut notauit Innocentius in cap. Qualiter, & quando, 2. de Accusationibus, & sumitur ex cap. Omnes, 1. 6. quæstione 1. Omnes (inquit Adrianus Papa) Infames effecti: quos leges seculi infames appellant. Quod intelligendum est, nisi ius ipsum canonicum talem infamiam abstulerit: nam tunc potius ipsa infamia civilis per superiorem potestatem iuris canonici sublata censetur, ut bene notauit Glossa in dicto cap. Cum secundam Apostolum.

Vnde duplex solet statui regula ad cognoscendam infamiam canonicam, quæ ad nos pertinet. Vna est, omnem infamiam civilem per ius canonicum non reuocatam, esse canonicam, non quia a iure civili lata est, sed quia a iure canonico accepta est, vel expresse in dicto capit. Omnes, vel tacite, dum eam non aufert, nam tanquam in re sibi favorabilis, & rationi conformi consentire videtur. Secunda regula est, omnem illam, qui suis culpis exigentibus ad Sacerdotium promoueri non potest, esse infamem secundum ius canonicum, ut eisdem fere verbis habetur in dicto cap. Omnes, & notatur Abbas, & Innocentius in cap. Testimonium, de Testibus. Qui aduertunt dictum esse, Qui suis culpis exigentibus, quia quando propter alias causas aliquis remouetur ab ordinum susceptione, non propterea infamis efficitur: quod patet ex multis irregularitatibus, quæ sine vlla infamia contrahuntur, ut per secundas nuptias, per occisionem hominis in bello iusto, vel per iustam sententiam. Et ratio est, quia multa possunt ad Ecclesiasticum ordinem requiri, quibus potest